

mo nga tau e 29, i mua noatu o te pakanga ki te Keeti-Pa. Kotahi rawa te tangata i piri pono tona aroha kia Te Paraone, ko Hamiora Tu, me tona hapu ake me Ngati-Tapu o te mata-pihi, tera atu ano etahi o nga rangatira o Ngaiterangi i aroha kia Te Paraone. i noho tahi tonu, i muri mai o te Keeti-Pa, a taenoa ki te matenga o Te Paraone i te tau 1884. Ka 45 nga tau ki naianei o te matenga o Atirikona Paraone, i nehua tona tinana ki te Papa, ki waenganui ia Ngaiterangi, me ona hoa rangatira ka rumene atu ki tera o tatou marae, ki tera o tatau kainga.

Keite waiho hei korero ma etahi tangata i roto i enei ra, nga whenua i murua e te Kawanatanga i roto o Tauranga, kua kiia na Te Paraone i muru, nga whenua o Ngaiterangi, koia te putakenga o nga mate i pa ai kia Ngaiterangi. Kaore tahi a Te Paraone i konei hei whakautu i a koutou kupu mona. Ka mutu tonu te mea hei whakahoki i a koutou korero, ko to koutou hoa ko te Wa. I noho a Te Paraone i roto i nga hapu o Ngaiterangi mo tetahi wa, mai i te tau 1834, ki te tau 1863, e rua-tekau-ma-iwi ena tau, i noho tahi ai, i roto i a Ngaiterangi, kua piri te aroha o tetahi ki tetahi, kua matua ia kia ratau, kua iwi tuturu ratou mona. Kua roa noa atu enei tau e noho ana ia ki roto i a Ngaiterangi, katahi ano ka ara mai te pakanga o te Keeti-Pa. No muri ke o taua pakanga ki te Keeti-Pa, katahi ano nga muru-whenua. Mehemea na Te Paraone enei muru-whenua, e kore ia e waiho e Hamiora Tu, me era atu rangatira, kia noho i roto o Tauranga, tera ia e whakamatea, ki te kore ka panaia rawatia atu a ia, no te mea na nga maori te whenua i tuku atu, na nga maori hoki i hanga tona whare-raupo hei nohoanga mo raua ko tana wahine. Kati tena, i noho pumau tonu a Te Paraone ki roto o Tauranga, mai o te mutu-nga atu o te pakanga ki te Keeti-Pa taenoa ki te ra i mate ai a Te Paraone, e rua-tekau nga tau, no te 7 onga ra o Hepetema tau 1881, ka moe a Te Paraone i te moenga roa.

E rima-tekau-matahi ona tau i noho ai i roto o Tauranga, e waru-tekau-matahi ona tau, i tona matenga. Kotahi te tamaiti a Te Paraone raua ko tana hoa-wahine, i whanau ki Paihia i te tau 1831, he tamaiti tane ko Maihi tona ingoa, i mate ki Tauranga i te tau 1845, ona tau 14, he uhunga nui ta Ngaiterangi mo tena tamaiti, i te ra o te nehu neke atu i te 200 a Ngaiterangi i tac ki te urupa, uhunga ai ki tena tamaiti. No te 26 onga ra o Hune tau 1887, ka mate te hoa wahine o Te Paraone, na nga pakeha me nga maori i tangi, taenoa ki te nehu.

Ko nga tangata e mohio ana ki nga korero tawhito, ka kite i te ahua o te takoto o nga whakahaere i waenganui i nga maori, me Te Paraone. E ki ana nga korero i piri pono nga maori kia Te Paraone ki nga maori.